

SZABADSÁG

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS NEGYVENNYOLCZAS PÁRT KOZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Széchenyi-utca 34-ik szám. SZELÉNYI és TÁRSA nyomdája.
A lap megjelen minden szerdán és szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

RUTTKAY MENYHÉRT.

Helyettes szerkesztő:

BUDAI JÓZSEF.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor. Negyedévre 2-50 kor
Egyes szám ára 14 fill.

Ünnep után.

Vármegyénk, városunk, iskoláink, egyházi és társadalmi uton szervezett egyesületeink ünnepeltek szeptember 19-én. Oda hordták, oda tűzték koszorúikat ahoz a szoborhoz, mely mellett emberi lélekkel bíró és a magyar történelemnek csak egyetlen egy lapjával ismerős ember sem szokott elmenni a nélkül, hogy arra egy kegyeletes pillantást vessen. Az ünnep méltóságához illő komoly, hazafias érzés töltötte el a szíveket és lelkeket. Ez a lélek ült az arcokon, sugárzott ki a ragyogó szemekből. Mintha minden ember érezte volna, a legkisebbtől a legnagyobbig, hogy annak az ünnepnek fényét, nagyszerűségét ő is emelni, neki is emelnie kell.

Azok, a kik az ünnepély vezetésében részt vettek, bizvást elmondhatják, hogy fáradozásaikat alig reménylett siker koronázta. Azok, a kik kissé aggódva számították az eshetőségeket, meggyőződtek arról, hogy a nagy eszmék várásza a mai nemzedéket is fogva tartja, hogy ott, a hol a magyar ember szívéhez, lelkéhez forró érzelmeket tolmácsolják, nem találják azt zárva, hogy ott, a hol a *Kossuth* Lajos nevét hangoztatják, az ő tetteit emlegetik, az ő emlékét dicsőítik, minden magyar ember szíve összedobban, minden romlatlan lélek a hazaszeretet magasztos eszméjével van eltelve. Városunk polgárainak érzelme összeforrott ezen napon azokéval, kik a haza határain belől és kívül érdemesek arra, hogy a magyar hazának igazi polgáraiul tekintessenek.

Azok a koszorúk, melyeket a Kossuth Lajos születésének századik évfordulója alkalmából a kegyelet összehordott, elhervadhatnak; azok a buzdító, szívet és lelket nemesítő szavak, melyek ezen a napon egész hazánk területén elhangzottak, a feledés homályába merülhetnek; de azok az érzelmek, melyek azok hatásaként a szívekben gyökeret vertek, nem enyészhetnek el; azokat átplántálja a mai nemzedék az utódok szívébe.

Ha így lesz, és én hiszem, hogy annak így kell lennie, akkor biztosak lehetünk a feől is, hogy „*lesz még egyszer ünnep e világon,*” és az az ünnep a magyar haza önállóságának, függetlenségének szent ünnepe lesz.

Porcs János.

Bizony Ákos politikai nyilatkozata.

Az a beszámoló, mely vasárnap délután a Korona-szálló nagytermében elhangzott, valószínűleg országszerte mely hullámokat fog felverni. A függetlenségi párt, melyhez Bizony Ákos csatlakozott, ezt a beszédet mindenestre szóvá teszi a saját gyűlésein. Mert bátor szó volt ez, a legbátrabbak közül való. Elvégre is, tömegek élén elfogadott jelzőket hirdetni, közönséges emberek szokott eljárása. De szembe helyezkedni tömegiteletekkel s hirdetni olyan ígéret, melyeket a népszerűség szárnyára nem vett, nehézségek között törni új utat, csakis azok szoktak, kiknek szellemi önállósága akkora, hogy apró emberek lármája és intrikája nekik nem imponálhat.

Bizony Ákos beszámoló beszédében azt hirdette, hogy a delegációba való bemenetel függetlenségi ember részéről nem politikai bűn. Ezt az állítását éles logikájával rögtön megindokolta. Olvassa el bárki ezt a beszédet s lehetetlen, hogy az abban felhozott érvek elől elzárkózhassék. Vagy ha ezt teszi, akkor az orthodoxiával együtt járó elfogultság vezérli.

Mit mond Bizony Ákos a delegációról? *Azt, hogy az törvénynyel szentesített intézmény, melyet akarunk, nem akarunk, tiszteletben kell tartanunk, míg egy másik törvény által hatályon kívül helyeztetik.* A mi tetszésünk, avagy nem tetszésünk s pláne, az intézményen való kívül maradásunk, mindaddig, míg érvényben van a törvény, nem gátolhatja meg, hogy ott, a delegációban ránk súlyos terhek ne rakassanak. Ellenben a belépés alkalmas lenne arra, hogy

az elbizakodott bécsi köröket jogos nemzeti követelményeink teljesítésére rászorítsuk. Emlékezzünk csak vissza, mikor Apponyi és Ugron vezették a delegációban az ellenzéki harcokat. A katona urak akarva, nem akarva, többször kénytelenek voltak meghajolni az ellenzék nemzeti követeléseinek előtt.

Ha valaki a delegációba bemegy, ez még nem azt teszi, hogy azt elfogadja, hanem azt, hogy mint meglevő helyzetel számol ezzel az intézménnyel is.

A delegációba való bemenetel Bizony Ákos szerint nem elvi, hanem tisztán taktikai kérdés. *Semmi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy a delegációba bement Ugron pártjának a programjában ott szerepel a delegáció eltörlése.* Miért ment be a testvérpárt az intézménybe? Talán, hogy ottlétével annak szükséges voltát sanctionálja? Nem, hanem egyszerűen azért, *hogy abból a sok roszból, mely ez intézmény Pandora szelenczéből a magyar nemzet nyakába zudul, a mit lehet és a mit tud, megakadályozzon.*

A politikában az orthodoxia az elmélet, a tactika gyakorlat. Hogy kis tehetőség többre viszi megfelelő takticával, mint az orthodoxia, ezt az Apponyi gróf és Tisza Kálmán esete fényesen bizonyítja. Emennek az élete tiszta alkudozás volt a politikai hatalom birhatásáért, az elveket eldobta, felcserélte, kutyába se vette. Ellenben Apponyi nem csak soha nem alkudozott elveinek rovására, de taktikai szempontból sem engedte meg magának a látszatot, hogy kerülő utak miatt eljárását köpenyforgatásnak tekintsék. A tapasztalat megmutatta, hogy kinek van igazsága. Apponyi lett a magaslat az elvek fenségével, Tiszáé a hatalom és vezérlés élte utolsó percéig.

Ha mi függetlenségi merev orthodoxia alapján állanánk, akkor tekintettel arra, hogy a 67-es kiegyezést nem ismerjük el, még az *országgyűlésbe sem volna szabad bemennünk.* Igen, orthodoxia volt a Kossuth Lajosé, a ki

Az őszi és téli ujdonságok

megérkeztek; teljes választékú angol, francia és hazai gyártmányaink legremekesebb női ruhakelme különlegességei. Legszébb **double, scott, cybelin** és **düchesse** szövetek, valamint párisi és lyoni blous- és ruha **selymek.** — Elvem csakis a legjobb gyártmányok árusítása. A helyi piacon az elismert legjobb **Geipel-féle ruhakelme gyárral,** ugyszintén a híres **Spoerry-féle lyoni selyemgyárral** egyedül állók közvetlen összeköttetésben, s így abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy azok az áruk, melyeket a fenti gyárak szállítanak, **egyedül nálam**

szerezhetők be jutányosan. Minden egyes árucikknek szigoruan szabott, **de olcsó** ára nyíltan, számokkal van feltüntetve, miáltal üzletemben a **tulfizetés teljesen ki van zárva.** Egyben van szerenésém a hölgyközönség figyelmét **kelengye- és szőnyeg-áruházamra** tisztelettel föl hívni. — Az M. Beyer & Co. bécsi legnagyobb kelengyegyáros cég **kizárólagos** raktárát bírom. — Megrendelt, kész kelengyék mindenkor megtekinthetők. — A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

ROSENBERG GYÜLA

Női divat, vászon és kelengye áruház Miskolcz, a színház-épületben.

Kívánatra fehérnemű-árjegyzéket, valamint mintacollectiók ruhakelmék és minden más czikkből készséggel ingyen és bérmentve küldök.

nyíltan megmondotta, hogy mindaddig, míg a personal unio életbe nem lép, képviselőséget nem vállal, de mihelyt érvényesül a teljes paritás, leteszi a magyar király kezébe a hűség esküt. Csak következetesek volnánk hát, ha az országgyűlésről is elmaradnánk. Am az országgyűlésbe sem azért lépett a függetlenségi párt, hogy ottlétével a 67-es kiegyezést sanctionálja, hanem azért, hogy ez intézmény kereteit is felhasználhassa a 67-es törvények megdöntésére.

Ott kell ártani a kiegyezésnek, a hol alkalom kínálkozik arra, s azt senki sem tagadhatja, hogy a delegációt magában a delegációban, a kiegyezést az országgyűlésen jobban lehet támogatni, mintha kívül maradunk rajtuk. Sokkal könnyebb felrobbantani avagy felgyújtani egy hajót, melyen magam is rajta vagyok, mintha messziről, lőtávolon kívül bombázom.

A politikában minden napnak meg van a maga teendője és a maga taktikája. A józan okosság azt diktálja, hogy mindennap tegyük meg, a mi jót tehetünk s akadályozzuk meg a rosszat, mit mások tenni akarnak. Ámde hasztalan írjuk elő a teendőket, ha ki nem eszeljük, hogy hol, mikor és hogyan fogjunk munkához. Politikusként folyton keresni kell azt a támpontot, hol lábát megvethesse. Néha ezt a támpontot nem azért választja, mert izlésének megfelelő és jónak tartja, hanem mert céljai felé más nem áll rendelkezésére. A delegáción kívül való beszélés nem más, mint a várfalakon kívül való trombitálás, azzal a reménnyel, hogy ettől a falak összeomlanak.

Igazuk van azoknak, kik azt állítják, hogy a jelenlegi körülmények között, mikor a nemzet vállaira nehezedő terhek hova-tovább mind jobban súlyos-

bodnak, nem negligálhatjuk az ellenőrző kötelességet a delegációban sem. Annál inkább nem, mert hiszen a minket agyonnyomással fenyegető terheknek óriásibb részét éppen éppen itt akasztják a nyakunkba, a nélkül, hogy az országgyűlés azon valamit változtathatna.

A czélszerűség minden esetre azt az utat írja elő, melyet Bizony Ákos is megfontolandónak tart, melyet Ugron és pártja már régen követ. De azért szó sincs róla, pártunk bizonyára nem lép erre az ösvényre, már csak azért sem, mert ez nyílt beismerése lenne Ugron álláspontja helyességének. Emberek pedig világ végéig emberek maradnak abban, hogy inkább százszor el-ejtik és feláldozzák az igazságot, sem-hogy egyszer saját tévedésüket mások előtt beismerni képesek volnának.

Bizony Ákos beszámolója vasárnap délután 3 órakor volt a Korona-szálló emeleti nagy termében, a hol városunk minden rendű és rangú polgárai pártkülönbség nélkül rendkívül nagy számmal gyűltek össze. A karzatot előkelő hölgyközönség foglalta el.

Bársony János pártunk alelnöke pont három órakor meleg hangon üdvözölte a nagyszámban egybegyűlt közönséget, a gyűlést megnyitotta. Azután előadta, hogy a mai összejövetel czéje az, hogy Bizony Ákosnak, városunk északi kerülete országgyűlési képviselőjének beszámoló beszédét meghallgassák. Indítványozza, hogy Bizony Ákos képviselőt egy küldöttség hívja meg a gyűlésbe. A választó polgárság elnök indítványára Nagy Ignác, Karla Bertalan, Oberländer Antal, Csorba József, és Szatay Károly választó polgárokat kérték föl a meghívás teljesítésére. Addig míg odajárnak, Bársony János a gyűlést felfüggesztette.

Kevés idő múlva megjelent a teremben Bizony Ákos országgyűlési képviselő, a kit a közönség falrengető éljenzéssel fogadott.

Az éljenzés lecsillapultával Bársony János szívélyes szavakkal üdvözölte Bizony Ákos képviselőt s fölkerete beszámolójának elmondására.

A beszámoló beszéd.

Bizony Ákos országgyűlési képviselő erre fölemelkedett helyéről s közel másfél óráig tartó tartalmas és lelkes beszédben megvilágította előttünk a politikai helyzetet. Beszédét folyton leköttött figyelemmel s gyakori lelkes éljenzéssel kísérve hallgatta a közönség. A beszéd csaknem egész terjedelmében a következő:

Tisztelt Választó polgárok!

Az 1848: V. t.-cz. által létesített népképviselési intézményt megelőzőleg, a midőn az országgyűlés alsó háza a megyék, szabad királyi városok és kerületek küldötteiből, mint akkor nevezték, — követeiből állott, a dolog természete hozta magával, hogy a követek küldöiknek a törvényhatóságoknak az országgyűlés bevégeztével eljárásokról számot adtak; kötelességük volt ez, mert hiszen a követek nem voltak egyebek utasítással ellátott megbízottoknál, de szükséges is, miután a közlekedési eszközök fogyatékos volta s a szabad sajtó teljes hiánya miatt az országgyűlésen történt eseményekről a törvényhatóságok és a közönség csak felette hézagos és kevésbé megbízható értesüléseket szerezhettek.

Jelenleg a helyzet egészen más; az országgyűlés képviselőháza nem a törvényhatóságok küldötteiből, hanem a nép választottáiból áll, a kik utasításokat elfogadni nem kötelesek, sőt el nem fogadhatnak, számadással tehát senkinek sem tartoznak; de gyökeresen megváltoztak azóta a közlekedési viszonyok, megváltozott a sajtó is, melynek bilincsei az 1848: XVIII. t.-cz. által levétetvén, szabadabbá, hatalmassá, mindenki által hozzáférhetővé vált, minek folytán úgy az országgyűlés, mint az egyes képviselők viselt dolgai nyilvánosakká s mindenki által ellenőrizhetőkké lettek, különösen áll ez a jelen országgyűlésre vonatkozólag, melynek tárgyalásai a hivatalos lapban szó szerint közöltetnek.

Mi az oka tehát annak, hogy a képviselők által tartott beszámoló beszédek nemcsak nem ritkák, de sőt csaknem általános szokássá váltak, s hogy én is szükségesnek

TÁRCZA.

Ünnepünk hangjaiból.

Miskolcz város közönsége még mai nap is a Kossuth ünnep lelkes hangulatának varázs hatása alatt áll. Még mindig visszhangzanak lelkünkben az ünnepély egyes akkordjainak feledhetetlen, szép hangjai; annyira, hogy varázshatalmától alig tudunk szabadulni. Ilyen megragadó emléket hagyott lelkünkben a borsod-miskolczi közművelődési- és muzeum-egyesületnek magasztos szép ünnepélye, mely egyik legkiemelkedőbb részét képezte az ünnepnapnak. Hogy ennek a szép ünnepélynek lélekemelő voltát még egyszer átérzhessük, ime itt közöljük az ott elmondott beszédeket:

Megnyitó beszéd.

A borsod-miskolczi közművelődési- és muzeum-egyesület 1902. szeptember 19-én tartott ünnepélyén mondta: **Porcs János.**

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Nagy lelki örömmel jöttem ma ide, hogy szivből üdvözölhessem azokat, a kik a borsod-miskolczi közművelődési és muzeum-egyesülettel és a miskolczi dalár-egylettel együtt akarnak ünnepelni a mai napon, Kossuth Lajosnak, a magyar nép jötevőjének, a magyar haza büszkeségének századik születésnapján.

1802-ben szeptember 19-én még csak a fiuk születésén örvendő szülők reménye repesett a monoki szerény bölcső körül; — ma, 1902-ben szeptember 19-én, egy egész nemzet hálája repül a kegyelet által megszentelt budapesti sir felé; — ma egy nemzet borul le annak szelleme előtt, ki

egykor lelki magasságával borult le a hivatásának tudatára ébredt és kötelességének teljesítésére kész nemzet nagysága előtt: mert tudjuk, hogy ezt a nemzetet, lelki rokonai közreműködésével, ő tette igazán nemzetté, — ezt a nemzetet az ő hatalmas szellemének sugarától megvilágított törvények és alkotások tehetik igazán nagygyá.

A történelem legrégebb lapjain is példát találunk arra, hogy a nemzetek igazi nagyságnak és jötevőinek emléke minden időben szent volt a hálás utódok előtt.

A szépért és nemesért lelkesülő görögök és rómaiak nagyjait az istenek sorába emelték; az egy Istent imádó népek az imádással határos tisztelet hangján szólnak azokról, kiknek nevéhez századokra kiható alkotások vannak köve — és buzgó imájukat küldik a mindenség alkotójához és fenntartójához azért, hogy nekik kiváló férfiakat

Őszi ujdonság.

A legújabb valódi angol és double női ruhakelmék, haute nouveautes Miskolczon kizárólag csak nálam kaphatók. Mielőtt a mélyen tisztelt hölgyközönség őszi és téli bevásárlásait eszközölné, saját érdekében felkérem a most érkezett ujdonságaim szíves megtekintésére. — Együttal van szerencsém a m. tisztelt hölgyközönség szíves tudomására hozni, hogy üzletemet egy új ággal: nagy raktárával bővítettem ki, melyből óriási mintagyűjtemény áll rendelkezésre. — Szép,

Dancz József

selyem-áruháza „Lyonvárosához“ Miskolcz, Széchenyi-u. 31.

tiszta munka, kítűnő vászon és feltűnő olcsósága miatt az összes konkurencziát felülmúlja, miért is felkérem a t. vásárló közönséget, mielőtt szükségletét beszerzi, mintagyűjteményem szíves megtekintésére. **Selyem-blousok** és **jouponok** nagy választékban

tartottam Tisztelt Választóim előtt megjelenve, eljárásomról, képviselői működésemről számot adni?

A dolog magyarázata az, hogy a képviselők voltaképpen éppen úgy felelősek választóikkal, mint a hogy felelősek voltak a küldőkkel szemben, a különbség csak az, hogy a követek felelőségének sanctiója is volt, a visszahívás, míg a képviselők felelősége csak erkölcsi s választóinak esetleges bizalmatlansági szavazata mandatumának érvényességét meg nem szünteti. — Igaz, hogy utasítást a képviselő elfogadni nem köteles, sőt el sem fogadhat, de az utasítást pótolja a program, melynek alapján a képviselő megválasztatott.

Ez az egyik oka annak, hogy kötelességemnek tartottam T. Választóim előtt megjelenni, s a képviselőház első ülészakaról beszámolni, de van egy más okom is, mely nem a multra, hanem a jövőre vonatkozik, s ez abból áll, hogy a jövő ülészakar rendkívüli fontossággal bíró teendőire vonatkozólag tájékozni akarom magamat T. Választóim nézetei felől s erőt meríteni az ő támogatásukból.

Megengedem, hogy vannak olyan kimagasló tehetségek, kiknek nincs szükségük arra, hogy választóik támogatásából merítsenek erőt küzdelmükhöz és sulyt működésükhöz, olyanok ezek, mint az álló csillagok, melyek fényt és meleget sugároznak ki magukból, a képviselők többsége azonban, — s ezekhez tartozom én is, — csak bolygók, melyek a naptól nyernek meleget és világságot, s ez a világitó és melegítő nap a közvélemény, melynek ők nem alkotói, hanem csak tolmácsai.

A parlamentararis kormányforma természete hozza magával, hogy a képviselők pártokká tömörülnek, elvek szerint csoportosulnak s ekkép igyekeznek nézeteiknek érvényt szerezni, beszámolómat tehát azzal kell kezdenem, hogy megmondjam: melyik országos párthoz csatlakoztam, s kifejtsem elhatározásaim indokait.

Első pillanatra úgy látszik, mintha felesleges volna, mintán én függetlenségi programmal léptem fel, s választattam meg országgyűlési képviselővé, nagyon természetes tehát, hogy csak a függetlenségi és 48-as párthoz csatlakozhattam; igen, de Miskolcson csak egy függetlenségi párt van, a képviselőházban pedig, — fájdalom — kettő:

a Kossuth párt és az Ugron párt. *En az előbbihez csatlakoztam a következő okokból:*

Én és velem együtt minden igaz függetlenségi ember, fájó érzéssel és hazafias aggódással szemléli azon áldatlan küzdelmet, a mely a két testvérpárt között évek óta dúl, dúl pedig nem elvek, hanem személyi differenciák, mondhatnám személyes gyűlölködések miatt.

Ha elolvassuk a két párt választási programját és a kir. leiratra beterjesztett felirati javaslatait, kétségtelen lesz előttünk, hogy a két párt közt elvi differenciák nincsenek.

Az egyházpolitikai törvények tárgyalásakor volt ugyan némi elvi különbség közöttök, a mennyiben a Kossuth-párt a kötelező, az Ugron-párt pedig a fakultatív polgári házasság intézménye mellett foglalt állást, de ez a nézeteltérés — mely különben sem vonatkozott a párt kordialis álláspontjára, az önálló, független Magyarország visszaállítására — most már teljesen meghaladott dolog s a mint a volt nemzeti párt beolvadt a szabadelvű pártba, éppen úgy, sőt még sokkal könnyebben egyesülhetett volna a függetlenségi párt két árnyalata.

Van ugyan a két árnyalat között jelenleg is némi eltérés a delegációra vonatkozólag, de ez nem az elvekre, hanem csupán a taktikára vonatkozik; a delegációt mindkét árnyalat káros és eltörölendő intézménynek tartja, de míg a Kossuth párt nem vesz részt a delegáció tárgyalásaiban, az Ugron-párt képviselői kötelességével összeférhetetlenek nem tartja azt, hogy az ellenőrzést éppen a legfontosabb állami ügyekben, a had- és külügyben s az ezekre vonatkozó költségek megszavazásánál ne gyakorolja.

T. Választók! Az 1867. évi XII. t.-cz., mely a közös ügyeket s azok elintézési módját megállapította, egy rendkívül káros s hazánkra mérhetetlen szerencsétlenségeket hozó alkotás, de törvényes országgyűlésen törvényes formák közt hozatott meg, annak érvényességét tehát kétségbe vonnunk nem lehet; hová vezetne az, ha válogatni akaránk a törvények között s csak azokat ismernők el érvényeseknek, melyek izlésünknek megfelelnek? Jaj lenne Magyarországnak, ha ezt bárkinek is megengednők; a delegáció tehát ez idő szerint törvényes intézmény s a mig eltörölve nincs, abban részt venni nem ellenkezik elveinkkel.

A delegációban való részvétel nem egyéb taktikai kérdésnél; a függetlenségi párt eredeti álláspontja az volt, hogy *nem vesz részt a delegációban*, úgy okoskodván, hogy távolmaradásával erősíteni fogja a nemzetnek ezen intézmény iránti ellenszenvét s ez általi siettetni annak eltörlését; ezen feltevés azonban fájdalom nem valósult meg, sőt a delegáció évről-évre nyert fontosságban s most már igen közel jár ahhoz, hogy valódi központi parlamentté nője ki magát.

Ezenfelül a függetlenségi párt erélyes ellenőrzésére most már sokkal nagyobb szükség lenne, mint volt azelőtt, midőn a bal-közép, az u. n. Tiszapárt, majd később az egyesült ellenzék, mely Apponyi Albert vezérlete alatt a nemzeti párt nevet vette fel, gyakorolta ezt az ellenőrzést; a néppárt, mely csak befelé ellenzéki, de Béccsel szemben még a kormánypártnál is engedékenyebb, a megszűnt igazán ellenzéki pártokat nem pótolhatja; nagyon is megfontolandó tehát, hogy a függetlenségi párt eredeti taktikája fenntartható-e a gyökeresen megváltozott viszonyok között?

Ez a kérdés tehát nem akadályozott volna meg engem abban, hogy az Ugron-párthoz csatlakozzam, de megakadályozott két más, nézetem szerint fontosabb körülmény.

Az egyik az, hogy a két árnyalat egyesülését nemcsak a függetlenségi párt, de Magyarország jól felfogott érdekében is felette fontosnak, sőt szükségesnek tartom, mert Magyarországnak egy erős és egységes függetlenségi pártra elengedhetlen szüksége van; már pedig az egyesülés csak úgy jöhet létre, ha az Ugron-párt megszűnik, vagy a Kossuth-pártba olvad; az Ugron-párt, mely Ugron Gábor, Bartha Miklós, Visontai Soma és Polonyi Géza kilépésével legerősebb támaszait veszítette el s mely ez idő szerint alig tíz képviselőből áll, tagjainak csekély száma s azon sokkal nagyobb értelmi súlyánál fogva többé létjogosultsággal nem bír, azt tehát belépésemel, ha csak számbelileg is erősíteni helyesnek nem tartottam.

A másik ok abból áll, hogy nem ugyan a párt programjában, de egyes tagjainak részint hirlapi, részint szóbeli megnyilatkozásában a *tiszta, hamisítatlan szabadelvűség szempontjából némi fogyatkozásokat vettem észre.*

Ha ezen két lényeges okon kívül még azt

adott, kik őket a sötétségből a világosságra, a szolgaság sivatagából a szabadság kies mezejére és annak éltető forrásához vezették.

Mi is azért jöttünk ma ide, hogy a hála és kegyelet szavát hallassuk.

Hozzát fordulunk azért ezen az ünneppé szentelt napon, magyarok istene! Hálát adunk neked azért, hogy megengedted ér-nünk ezt a napot. Hálát adunk neked azért, hogy időről időre adtál nekünk olyan férfiakat, kik minket rendeltetésünkkel megismertettek, kik a te kegyelmedből nyert szellemök erejével kiragadták nemzetünket a zsibbadás mély álmából, mint fényes nap ragyogtak előttünk, hogy megvilágítsák a haladás útját, — kik példát mutattak arra, hogy erős lélekkel, bátor szívvel és kitartó akarattal a mi nemzetünk is kivivhatja az őt megillető jogokat, tiszteletet szerezhet a létet biztosító törvényeknek. Hálát adunk neked, magyarok istene, hogy egy századdal ezelőtt életre hivatd azt a nagy szellemet, a mi Kossuth Lajosunkat, hogy legyen ő nekünk világitó fáklyánk, ragyogó napunk, majd egy századon keresztül és maradjon vezérlő csillagunk még akkor is, midőn már mulandó része ott pihen ez anyaföld kebelén. — Tartsd fenn közöttünk azt a

szellemet, mely őt nagygyá tette! Tartsd fenn azt az igazi, alkuvást nem ismerő hazafiságot, mely benne testté vált! Adj nekünk időről-időre hozzá hasonló nagyokat, az ő emlékét pedig tartsd fenn közöttünk századokról-századokra, engedd, hogy míg e földön emberek lesznek, álljon a mi hazánk, álljon a mi nemzetünk folytonosan növekedő erőben, véren szerzett, jogosan megillető szabadságának élvezetében. — Légy velünk atyánk! Szenteld meg ünnepelésünket, magyarok istene!

A szobornál.

A borsod-miskolci közművelődési- és muzeumi-egyesület koszorújának letévése alkalmával a szobornál 1902. évi szeptember 19-én elmondta:

Porcs János.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A mai napot a magyar nemzet akarata ünneppé szentelte. Ünnepe van ma hazánk minden zugában, hol magyar szív dobog. A paloták és kunyhók lakói együtt ünnepelik a Kossuth Lajos születésének százados évfordulóját. A borsod-miskolci közművelődési és muzeumi egyesület is ünnepel es elhozta koszorúját a tizenkilencedik század

legnagyobb magyarjának szobrához. — Midőn ezt a koszorút a nagy lélek iránt minden igaz magyar szívében élő tisztelettel és hódolattal egyesületünk nevében itt elhelyezem, arra kérem az egek urát, a magyarok istenét, hogy a hazaszeretet lángját gyujtsa fel mindazok szívében, kik a magyar haza határán belől laknak, mert hazánk csak úgy virulhat fel, ha annak minden polgára, a legkisebbtől a legnagyobbig, érzi és teljesíti hazafiai kötelességét.

Azért jöttünk ide, hogy a Kossuth Lajos nagy szellemének lángjából mindnyájan vigyünk magunkkal egy-egy szikrát és azzal éleszsűk szívünk, lelkünk tüzét, hogy hűséges fiaii legyünk a magyar hazának, méltó fiaii a mi Kossuth apánknek. Békében és boldogságban, vészben és viharban legyen erős a mi hitünk, hogy a mi hazánk élni fog, annak élnie kell.

(Jármy József főgimnáziumi tanár ünnepi beszédét lapunk jövő számában közöljük.)

is figyelembe vesszük, hogy a másik árnyalat élén Kossuth Ferencz, Kossuth Lajosnak, nemcsak pártunk, de hazánk és nemzetünk vezérő csillagának nagy tehetségű, még nagyobb tudományú és igazán európai műveltségű fia áll, azt hiszem, szerencsésnek fogják találni, hogy az ő táborába álltam be közlegénynek s csekély tehetségű, de annál lelkesebb harcosnak. (Lelkes éljenzés).

Mint a Kossuth Ferencz vezérlete alatt álló függetlenségi és 48-as párt tagja, hiszen követtem azon elveket, melyek ezen párt zászlajára írva vannak s melyek ezen párt programjából mindnyájunk előtt ismeretesek.

Nagyokat nem miveltem, mert nem mivelhettem, de azt tőlem t. választóim nem is várták, nem is kívánták; részt vettem a párt harcaiban, küzdelmeiben csekély tudásom és tehetségem szerint, felszólalva úgy a pártkörben, mint a képviselőházban mindannyiszor, valahányszor ezt szükségesnek tartottam.

Tiltakoztam a kormány központosító politikája ellen s védelembe vettem a vármegyét s általában a helyhatósági önkormányzatot a reájuk szórt méltatlan támadások ellen, mert úgy vagyok meggyőződve, hogy az egyéni szabadságnak és sajnálatos közjogi viszonyaink mellett hazánk önállóságának s a közszabadságnak is leghatalmasabb biztosító az életerős önkormányzat.

Követeltem az általános választói jogot s a községenkénti titkos választást, mert abban a nézetben vagyok, hogy a nemzet millióit a politikai jogokból kizárni nem helyes és nem méltányos s hogy a valódi közvélemény, a nemzet igazi akarata csak titkos választás útján nyilatkozhatik meg, s a kuriai bíraskodásról szóló 1899. XV. t. cz. még a hozzá fűzött csekély várakozásnak sem felelt meg.

Sürgtettem igazságtalan és zaklató adórendszerünknek gyökeres átalakítását, a progresszív adó s adómentes létminimum alapul vétele mellett, különösen pedig az óriási mértékben felcsigázott föld-, házbér- és III. oszt. kereseti adó leszállítását, a husz és borfogyasztási adó eltörlését vagy legalább lényeges mérséklését. (Zajos helyeslés.)

Küzdöttem az 1848. XX. t. cz. szellemének megvalósítása, vagyis a bevett vallásfelekezetek hathatós állami támogatása mellett, az egyházi önkormányzat sérelme nélkül.

Követeltem a nemzetiségi egyenjogúságról szóló 1868. 44. t. cz. megváltoztatását, mert úgy vagyok meggyőződve, hogy annak némely intézkedései a magyar állam egységével s a magyar faj szupremáciájával össze nem egyeztethetők s mert 34 év tapasztalatai arról győzték meg, hogy nemzetiségeinket semminemű engedményekkel kibékíteni nem lehet, s azok a magyar nemzet nagylelkűségét hálátlansággal viszonozzák.

Felhiytam a kormány és képviselőház figyelmét a horvátországi sajnálatos állapotokra, a magyar állam és nemzet elleni gyűlölség rendszeres és zavartalan terjesztésére és ijesztő mérvbeni terjedésére; reá mutattam azokra a végzetes tévedésekre, melyek az 1848. XXX. t. cz. megalkotásánál elkövetettek, mely törvényezik a horvátot „külön territóriummal bíró politikai nemzetnek” jelenti ki, a horvát országgyűlést a belügy, oktatásügy és igazságügy terén törvényhozási joggal ruházta fel; a közigazgatás élére állított horvát bánt, a magyar zászlósurat és főrendiházi tagot a horvát országgyűlés ellenőrzése alá helyezi s Horvátország határai között „a közös kormányzat közegeinek nivalatos nyelvűl is a horvátot állapítja meg”, kiköti, hogy a közös ügyek tárgyalása alkalmával a magyar országgyűlés épületére a horvát zászló is kitűzessék, de a magyar lobogónak Horvátország területén semmi jogot sem biztosít, és a mi fő, ezt a szerencsétlen alkotást Magyar- és Horvát-Dalmát-Tótországok közös alaptörvényének nyitvánitja, mely csak közös megegyezéssel módosítható.

A 800 éven keresztül kapcsolt részek név alatt szerepelt s csupán helyhatósági önkormányzattal bírt Horvátországból tehát társország lesz, a nem közös ügyekre vonatkozólag törvényhozói és közigazgatási önállósággal s mintán ilyen nagymérvű jogok gyakorlására kicsiny volt és erőtlen, oda ajándékoztunk neki 3 magyar vármegyét, Pozsegát, Verőczt és Szerémséget s az általa viselendő közös költségek egy részét is magunkra vállaltuk s az eredmény az, hogy Horvátországban tettelegesen bántalmazás veszélye nélkül nyilvános helyen magyarul beszélni sem lehet s hogy a magyar állam és magyar nemzet szent jelvénye, nemzeti zászlónk folytonos meggyalázásoknak van kitéve.

Kifejtettem, hogy *szomorú gazdasági viszonyaink fő és alapoka az Ausztriával fennálló gazdasági közösség, mely önálló és életképes magyar ipar és kereskedelem keletkezését lehetetlenné teszi*, már pedig 1000 millió koronát meghaladó évi állami kiadásokat, melyekhez még megyei, községi, egyházi és iskolai kiadások czimén egy másik 1000 millió koronát bátran számíthatunk, egy, csupán agrikulturnál állam meg nem bírhat.

A mi a képviselőház működését illeti, csak röviden jegyzem meg a következőket:

1. Az 1901. október 24-re összehívott s 1902. évi június 20-án berekesztett első ülészakban volt 127 ülés, beterjesztett 30 törvényjavaslat, 55 interpelláció és 685 kérvény; a törvényjavaslatok közül letárgyalatott 25, tárgyalásra vár 5, az interpellációk már el lettek intézve, a kérvények közül elintéztetett 362, elintézésre vár 323.

2. A törvényjavaslatok tulnyomó része csekély fontosságú ügyekre, többnyire vicinális vasutakra vonatkozott, fontosak voltak az 1902. évi állami költségvetésen kívül:

a) „*Az Ausztriával közös költségek hozzájárulási arányának megállapításáról*” szóló törvényjavaslat, mely minden jogos érv és indok nélkül quótánkat 31.4% ról 34.4%-ra javasolja felemelni, a mai rendes viszonyok között évi 6 millió kor. költségköltetnek felel meg, mozgósítás esetén azonban beláthatatlan következményeket vonhat maga után.

Ez a törvényjavaslat nem tárgyalatott, mert a Reichsrath még ezzel az emeléssel sincs megelégedve s nem hajlandó a quóta bizottságok közt létre jött egyezséget megszavazni, a közös uralkodó döntése alapján azonban a felemelt quótát már tényleg fizetjük.

b) *A vármegyék pénztári és számvédelmi teendőinek ellátásáról* szóló törvényjavaslat, mely ártatlannak látszó szín alatt a megyei pénztárak és számvédelmi államosítása és ez által a vármegyeyi önkormányzat tényleges megcsönkítése rejlik.

Ez a törvényjavaslat a függetlenségi párt erős ellenzése daczára elfogadtatott s 1903. évi január 1-én életbe is lép.

c) *A népfelkelés teljes felfegyverzéséhez szükséges ismétlő fegyverek beszerzéséről*:

Ezen törvényjavaslatban, melyet a kormánypárt vezérszónoka a *humanitás és keresztényi szeretet nevében* ajánlott elfogadásra, öt millió koronát meghaladó összeget kér a honvédelmi miniszter s ezen összeget a képviselőház ellenzésünk daczára meg is szavazta, jöllehet a népfelkelésnek, mely csak a belrend fentartására lehet hivatva s ellenség elé a többnyire családös emberek iránt tartozó figyelem súlyos megsértése nélkül nem vihető, ismétlő fegyverekre költsége nincs s az ekkép elpredált öt milliót állami iskolák felállítására vagy munkanélküli iparosaink felsegítésére fordíthatunk volna.

d) *A magyar polgári perrendtartásról*.
Eme törvényjavaslattal, — mely többrendbeli fogyatkozásai daczára, kiváló alkotás s készítőjének dr. Plósz Sándor igazságügyminiszternek becsületére válik, — egy rég érzett szükségnek lett elég téve, a nagyfontosságú és nagyterjedelmű munka azonban még az igazságügyi bizottság előtt

fekszik, s a házban nem volt tárgyalható.

e) *Némely államadósság beváltásáról*.
Mely törvény javaslat a 4%-ot meghaladó kamatozású magyar állam papírok conversióját tárgyalja s némi csekély kamat megtakarítást fog eredményezni, de fájdalom, az államadósság tőkénének jelentékeny növekedésével s éppen ezért az ellenzéki pártok ahhoz hozzá nem járultak.

3. A képviselőház idejének tulnyomó részét a folyó évi költségvetés tárgyalása vette igénybe, mely ez uttal szokatlanul hosszúra nyult két okból: először azért, mivel az új képviselőháznak nagyon sok új tagja van, s ezek és pedig nem csak az ellenzékiek, hanem a kormánypártiak is, szükségét érezték annak, hogy magokról életjelt adjanak; másodsor és főként pedig azért, mivel a közvéleményt foglalkoztató nagy fontosságú politikai kérdések, mint p. o. az Ausztriával való kiegyezés, a kivándorlás ijesztő mértékben való emelkedése, az általános elszegényedés megdöbbentő terjedése, a nemzetiségek fészkelődése, sőt több helyen aggressiv fellépése, végül a Széll Kálmán kormányra lépése, s a nemzeti pártnak szabadulni várta való belépése folytán biztosított új politikai helyzet concreit javaslatok hiányában csakis a költségvetés keretében voltak megvitathatók.

Nézetem szerint azonban ez az idő nem rosszul lett felhasználva, s a költségvetés tárgyalása közben elhangzott felszólalások sok helyes eszmét értelt meg és sok helyes alkotásnak fognak kiindulótul szolgálni.

Nehezen bírok ellentállani a kisértésnek, hogy ezen nagy fontosságú kérdésekkel ez uttal is ne foglalkozzam, de számot kell vetnem a rendelkezésemre álló idővel, s t. választóim türelmével, befejezem tehát a multa vonatkozó fejtegetéseimet, s áttérek a jövő ülészak legfontosabb tárgyára, a gazdasági berendezkedés kérdésére.

Az 1867. XII. t. cz. 58. és követő §§-ai értelmében a kereskedelmi ügyek közössége nem folyik ugyan a pragmatika sanctióból, miután azonban a két állam közt „az érdeknek kölcsönös érintkezései fontosak és számok”, késznek nyilatkozott a magyar országgyűlés arra, hogy Ausztriával „időnként vám és kereskedelmi szövetség kötessék.”

Eme törvény folyamánaképpen a kereskedelmi és vámszövetség az 1867. XVI. t. cz.-el 10 évre megkötöttet, s az 1878. XX. és 1887. XXIV. t. czikkel újabb 10 és 10 évre meghosszabbított; ez utolsó t. cz. értelmében a kereskedelmi és vámszövetség 1897. decz. 31-én lejár, s mai napig meg nem újított, jelenleg tehát jogilag vámszövetség nincs, s a vámközösség az 1899. XXX. t. cz. által egyoldalulag lesz tovább 10 évre fenntartva a viszonyosság feltétele mellett.

Ennek a különös állapotnak indoka, mint tudni méltóztatnak, abban rejlik, hogy az osztrák birodalmi gyűlés a németek és a csehek közt kitört háborúskodás miatt már évek óta munkaképtelen; hol az egyik, hol a másik nemzetiség obstruál, s a gazdasági kiegyezés tárgyalására egyik sem hajlandó.

Az osztrák birodalmi gyűlés pártjait a gazdasági kiegyezés tárgyalásától a nemzetiségi versengésen kívül még az a körülmény is tartja vissza, hogy az annak idején Bánffy Dezső és Badeni közt létrejött megállapodások a szesz-, sör-, czukor- és ásványolajadókra, az adóvisszatérítésekre és kiviteli jutalmakra, valamint az Osztrák-Magyar Bankra vonatkozólag, melyek évtizedes sérelmeinket némi részben elenyésztették s a magyar államkincstárt mintegy 6 millió korona eddig jogtalanul elvont évi jövedelemhez juttatták, mint rájuk nézve állítólag sérelmesekeket elfogadni nem akarják, bár eme engedmények egyenértékét a 3 százalékkal felemelt kvótában már busásan megkapták, de az egyezség elvetése től is óvakodnak, mert ez esetben az Ausztria iparára nézve végzetes gazdasági különválás elkerülhetetlen lenne.

Azt is méltóztatnak tudni, hogy Körber jelenlegi osztrák miniszterelnök a Bánffy—Badeni féle megállapodások módosítását követeli, azt állítván, hogy az eredeti megállapodások Ausztriára nézve sérelmesek s a Reichsrathban keresztül nem vihetők, Magyarország tehát annak a veszélynek van kitéve, hogy még a Bánffy által elért csekély eredmények sem lesznek megtarthatók.

A kérdést még nehezebbé és bonyolódottabbá teszi azon körülmény, hogy az 1899. évi XXX. t. cz. értelmében új autonóm vámtarifa készítené, „mely mindkét állam mezőgazdasági és ipari érdekeit egyaránt védi”, az osztrák kormány csak az ipari vámokat akarja és pedig tetemesen felemelni, míg a nyerstermények vámjának mezőgazdák által sürgetett felemeléséről hallani sem akar, viszont a magyar kormány a már most is felette magas ipari vámok felemelését ellenzi.

A kiegyezés a két kormány között minden bizonynyal létre fog jönni, mert ugy kívánja ezt a két állam közös uralkodója, ki nek akarata irányadó mindkét kormányra nézve, de hogy ismét a mi kormányunk fog engedni, az legalább is valószínű.

Az a kérdés tehát, minő eljárást kövessen a függetlenségi párt és minő eljárást kövessen én is, mint annak egyik tagja, az október 8-án összeülő országgyűlés elé terjesztendő gazdasági kiegyezéssel szemben?

Ha csupán arról volna szó, hogy megszavazzuk-e a vámszövetségre vonatkozó kormányjavaslatokat, akkor a kérdés felette egyszerű lenne, az önálló vámterület lényeges része a függetlenségi párt programjának, nemcsak azért, mert a gazdasági önállóság egyik elengedhetetlen kelléke hazánk közjogi függetlenségének, hanem azért is, mivel meggyőződésünk szerint csak önálló vámterületen önálló rendelkezési joggal óvhatók meg hazánk közgazdasági érdekei is; nagyon természetes tehát, hogy a függetlenségi párt semmi olyan javaslatot el nem fogadhat, mely a közös vámterület fentartását czélozza.

Nem erről van tehát szó, hanem arról, hogy a függetlenségi párt minden rendelkezésére álló eszközzel, tehát esetleg *obstrukcióval* is megakadályozza-e a gazdasági kiegyezésre vonatkozó kormányjavaslatok törvényerőre emelkedését?

Véleményem szerint a *parlamentari obstrukció*, vagyis a *parlamentari többség akarata érvényesülésének erőszakos megakadályozása forradalmi eszköz*, mely csak nyilvánvaló törvénytelen ségek vagy az ország és nemzet életbe vágó érdekei nyilván veszélyeztető rendszabályok elhárítása céljából s csak a közvélemény támogatása mellett vehető igénybe; az a kérdés tehát, fenforognak e ezek a körülmények, igen vagy nem?

A vám- és kereskedelmi szövetség időnkénti megkötése az 1867: XII. tczikken alapszik, tehát *nem törvénytelen*, némelyek szerint azonban törvénytelen az, hogy a Bánffy Dezső és Badeni közt létrejött s Magyarország részéről egyoldalulag törvénybe iktatott megállapodások újból alkudozás tárgyává tételnek.

Hát ez nem áll; először is az 1899. évi XXX. t. cz. 3. § a egyenesen köteletségévé teszi a kormánynak, hogy: ipari és kereskedelmi szövetség létesítése iránti tárgyalásokat az osztrák kormányval 1901. évben indítsa meg; másodsor: a most idézett 1899. XXX. t. cz. a Bánffy—Badeni-féle megállapodásokból mindössze annyit tartalmaz, hogy az adóvisszatérítések és kiviteli jutalmak 1900. január 1-től kezdve mindkét állam által csak a saját kivitele tárgyában viselendők, ez a kérdés pedig a jelenlegi tanácskozássok tárgyát nem képezi, *törvénytelen ségről tehát beszélni nem lehet.*

De talán szíven forog hazánk életbe vágó gazdasági érdekeinek nyilvánuló veszélyeztetése? Am vizsgáljuk meg:

Nyilvánvaló dolog az, a mi felett eltérő nézetek nem lehetnek, a mi felett jóhisze-

müleg vitatkozni lehetetlen; a vámterület közösségének vagy elkülönítésének kérdése ezek közé nem tartozik s az ország lakosságának megállapodott közvéleménye mai napig sincs; imé csak a napokban történt, hogy a kereskedelmi és iparkamarák debreczeni kongresszusa az *önálló vámterület*, a magyar gazdák szövetségének pozsonyi kongresszusa pedig a *vámszövetség megkötése mellett* nyilatkozott; igazi megállapodott közvéleménynek csak az mondható, hogy a *jelenlegi tényleges állapotnál rosszabb feltételeket elfogadni nem szabad*, ugyde azt maga Széll Kálmán is elismerte, fel sem tehető tehát, hogy ilyen kiegyezéssel merjen a képviselőház elé jönni, ha pedig mégis megtenné, *akkor már igazán helye lenne a legvégső eszközök alkalmazásának is*, a mint az agráriusok nagynevű elnöke a képviselőházban még a tavaszon ünnepélyesen kijelentette.

Véleményem szerint tehát a vámközösségi szerződés létrejövését, — ha csak a jelenlegi állapotokhoz képest visszaesést nem jelent, — obstrukcióról megakadályozni nem helyes és nem jogosult; de nem is vezetne célhoz, mert obstrukcióval meg lehet ugyan akadályozni a vámszövetség törvénybe iktatását, de nem lehet kieszközölni az önálló vámterületet, mely maga is csak törvénynyel léptethető életbe; sokan abban a téves hitben vannak, hogy ha ezen év végéig a vámszövetség megkötve, vagy az új másik vámtarifa megállapítva nem lesz, az önálló vámterület magától és szükségképen életbe lép, de ez csakis, miután ez az 1899. évi XXX. t. cz. értelmében a jelenlegi állapot 1907. év végéig érvényben marad.

Mit kell tehát tennünk? Közvéleményt teremteni az önálló vámterület mellett! Ehhez akarok én is némi részben hozzájárulni azzal, hogy az önálló vámterület kérdését neves, hangzatos, de üres szölamok recitálásával, hanem számadoatokra fektetett tárgyilagos érveléssel igyekszem tisztázni.

Behozatalunk értéke kitett	
1899-ben	1198 millió kor.
Kivitelünk értéke kitett	
1899-ben	1200 „ „
Kiviteli többletünk	2 millió kor.

A behozatalból volt:

Nyersanyag	271 millió kor.
Gyártmány	927 „ „

A kivitelből pedig:

Nyersanyag volt	745 „ „
Gyártmány volt	456 „ „

Miután tehát a nyersanyag értékében a munkabér alig szerepel, ellenben a gyártmányok értékének 70 százaléka munkabér, ennélfogva 300 millió koronát fizettünk ki a külföldnek és pedig tulnyomólag Ausztriának munkabér czimén.

Az 1900. évben mutatózó számok kevés eltéréssel ugyanilyen eredményt tüntetnek fel. Felsorolja ezután a behozott és kivitt áruk neveit.

Kivitelünk, valamint behozatalunkban csaknem kizárólag Ausztriára vagyunk utalva. A vámsorompók felállítására forgalmi viszonyainkat jelentékeny mérvben alterálná, egy gazdasági háború Ausztriával pedig könnyen válságot idézne elő. Hozzáteszi azonban, hogy ez csak látszólag van így, a mire később még rátér.

Az ugynevezett agráriusok azzal érvelnek a külön vámterület ellen, hogy a körülbelül 600 millió korona nyerstermény, a melyet jelenleg Ausztria fogyaszt el, a vámközösség megszűnése esetén vagy egyáltalán nem, vagy csak alacsonyabb áron leszünk képesek értékesíteni, míg ellenben a vámmal terhelendő osztrák iparcikkeket drágábban kellend majd fizetnünk, a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság tehát, mely az ország népességének 75 százalékát képezi, kétszeresen és súlyosan lesz megterhelve, a mennyiben jövedelme csökkenne, kiadása pedig növekedni fog.

Ez az érvelés azonban, szóló szerint, nem alapos, mert először is, vámháború közös uralkodó alatt élő nemzetek között kizáratnak tekinthető. — Ausztria nyersterményeinek ezután is körülbelül éppen ugy fogja fogyasztani, mint eddig.

Erdekes számokat csoportosít aztán szóló, annak az illusztrálására, hogy ha esetleg a nyerstermények kivitelében esés állana be, az — daczára, hogy az ország népességének 75 százaléka foglalkozik mezőgazdasággal — sokkal kisebb hányadát érintené a lakoságnak.

Hogy a közös vámterületről az önálló berendezkedésre való átmenet nem fog többkevesebb megrázkódtatás nélkül lefolyni, az tagadhatatlan, de ezen előbb-utóbb által kell esnünk, mint a gyermeknek a fogzáson s nagy dolgokat erős küzdelem és megpróbáltatás nélkül megvalósítani nem lehet.

Sokkal csekélyebb egyéniség vagyok, sem hogy az én szavam messzire elhangozhatnék, de hála Istennek, erre nincs is szükség, az önálló vámterület nagytehetségű, lelkes bajnoki s közöttök első sorban Kossuth Ferencz, már megadták a harci riadót: küzdelemre hívó szözaták betölti a hazát Kárpátoktól Adriáig és ha a magyar nemzet méltó lesz ezredéves multjához s mint egy ember lép föl elévülhetlen jogai, legvitalisabb életérdekei mellett, az önálló vámterület minden elébe tornyosuló akadályok daczára is meglesz, mert meg kell lennie.

Beszámoló végére értem, elmondtam nyiltan és őszintén, mit tettem és mit akarok tenni, most már önökön a sor, itéljenek.

(Perczekig tartó lelkes taps.)

Vegyék ki ebből a nemes, ebből a szent küzdelemből méltó részöket Miskolcz város hazafias és értelmes polgárai is: kicsiny patakokból lesznek nagy folyók, s ha minden város, minden nagyobb község polgárai halalani fogják szavokat, s követelni fogják az önálló vámterületet, olyan hatalmas közvéleményt fog teremteni, hogy annak sem a kormány, sem a törvényhozás ellent nem állhatnak.

A perczekig tartó éljenzés után dr. Engel Arnold a választók nevében lelkes hangon mondott köszönetet a beszámoló beszédért s biztosította Bizony Ákost arról, hogy a választó polgárok iránta és politikai működése iránt rendületlen bizalommal és ragaszkodással viseltetnek.

A gyűlés Bizony Ákos lelkes éljenzése között fél 5 órakor véget ért.

Szemlélődések.

Kossuth Lajos születésének százados évfordulóját öntudatos méltósággal, magasztos lelkesedéssel ünnepelte meg az egész magyar nemzet. E nemzetnek minden hü fia, minden jó hazafi ünnepi érzelmekkel borult le a legdicsőbb magyar emléke előtt. Az egész nemzettel együtt méltóan ünnepelt városunk hazafias lakosága is, lelkesen énekelve apraja nagyja a *Himnusz*t, a *Szózatot* és a *Kossuthnótát*.

Megelégedéssel irhatjuk ide, hogy nemzeti ünnepünk méltóságát és összhangját mindenki igyekezett megóvni és nem is zavarta azt meg senki és semmi.

Mi azt szerettük volna, hogy a magasztos ünnep hatását még utólag se zavarta volna meg semmiféle rekrimináció s nagyon csodálkoztunk azon, hogy laptársaink rögtön az ünnep után ilyen utólagos gáncsolódásokkal hozakodtak elő. Mi most sem fogunk rekriminációkba bocsátkozni, de mégis szükségesnek látjuk egy pár megjegyzéssel kiigazítani, illetve kiegészíteni ama rekriminációkat.

A függetlenségi párt elmaradt koszorújában botlott meg az egyik laptárs krónikása. Erre nézve emlékeztetjük őt arra a zajra, a melyet a kormány sajtója rendezett a fővárosban jóval az ünnep előtt azon ürügy alatt, hogy a függetlenségi párt a Kossuth-ünnepet le akarja foglalni pártpolitikai célokra. Gyöngye ürügykeresés volt, mely rögtön elenyészett, mikor függetlenségi párt felhívta az egész társadalmat, az egész nemzetet, hogy rendezze az ünnepet pártkülönbség nélkül. Így is történt. A függetlenségi párt még csak külön koszorúzásal sem akart amaz előzetes szemrehányásnak alapot szolgáltatni, úgy fogván föl a dologot, hogy a párt a nemzeti társadalommal együtt ünnepli a legdicsebb magyar szent emlékét.

És most itt van másik szemrehányás: a függetlenségi párt nem tett koszorút a Kossuth emlékére! Hát ez amolyan fogósdijáték: ha koszorúval tüntet, az is baj; ha nem koszorú, akkor is baj.

Ugyan minek volt ezzel utólagosan előhozakodni?

A másik lap krónikása méltatja a megye és a város ünnepi szónokait, de a nagy közönség, a társadalom ünnepléséről, a közművelődési egyesület ünnepélyéről mélységesen hallgat. Talán fölöslegesnek tartotta erről is megemlékezni, mivelhogy városunk intelligens, hazafias közönsége ugyis részt vett benne és méltányolta azt a nélkül is a maga józan ítélőképessége szerint? . . . Vagy hallgatásának más okai voltak talán? . . .

E helyett azonban megütközik azon, hogy az ifjúság csoportosan énekelve az utcákban a *Kossuth-nóta* után rágnytott, valami frissebb ütemű dalra is, a mely a *németekre* nem éppen biztató refrain-nel végződik. Tudvalevő, hogy a magyar ilyenkor az osztrák-németekre gondol . . . Óh, de boldog ország is ez a Magyarország, a hol magyar újságíró vonul föl az osztrákok megvédelmezésére!

Az illető krónikás talán már nem emlékszik a saját ifju korára, vagy talán igen kevesett foglalkozott életében a gyermekkedély megfigyelésével, mert különben eszébe juthatott volna, hogy az ifjúság vérmérséklete egy kicsit elevenebb, a higgadt megfontolásra pedig egy kicsit kevesebb, mint a jó magunkfajta megállapodott koruaké és éppen ezért az a német kergető, hazafias, kis nóta semmiképp sem bánthat senki jó magyar embert akkor, a mikor olyan eszmék hozzák pezsgésbe az ifjúság szívet-lelkét, mint a Kossuth nevével eiválaszthatatlanul összeforradt 1848-iki dicső magyar szabadságharczra való emlékezés.

Mi ismerünk apát, a ki valamikor hálát adott volna a jó Istennek, ha ökölyi gimnazista csemetéje *csak* ilyen kihágást követett volna el *hazafias felbuzdulásában* . . .

Egyebet keresünk mi a krónikása tudósításaiban, de sajnos, nem találtunk róla semmit. Ugyanis mi kíváncsiak voltunk arra, hogy a bécsi lapok miként vélekednek a Kossuth ünnepről! Mit szoltak arra az impozáns manifesztációra, a mely az egész Magyarországot, az egész magyar nemzetet egyértelmű ünneplésre ragadta?

Megnéztük tehát két előkelő bécsi lapnak, a „*Neue Freie Presse*“-nek és a „*Fremden-*

blatt“-nak szept. 20-iki és 21-iki számait, de sehol egy szó értesítést sem tudunk fölfedezni bennök. Mig a fővárosi lapok szerint a berlini lapok meleg hangon emlékeztek meg nemzeti ünneplésünkről.

A jó osztrákok agyon tudnak hallgatni bennünket, mintha soha sem hallották volna hírét Magyarországnak, vagy sohasem láttak volna magyar lapokat.

Ugyan mért nem vetették fel hát a t. krónikások a kérdést, hogy miért olvassák oly szorgalmasan azokat a bécsi lapokat a magyar társadalomnak ama szomorú alakjai, a kiket éppen ezért már több ízben megróttunk? A kiknek a konoksága akkora, hogy bizonyosan bojkottálnák azt a kávéházat, a melyben nem adnák kezükbe a *Pressét*, vagy a *Fremdenblattot*, avagy legalább a *Loyd Abendblatt*-ját.

Mi nem hisszük, hogy ama szomorú alakok, a mi polgártársaink nem volnának jó hazafiak. De éppen ezért annál inkább bosszanthat minden jó magyar embert, az ő valóban illetlen tunyaságuk, a melynél fogva nem tudnak, vagy nem akarnak lemondani az osztrák, a német lapok olvasásáról. Az ő nemzeti érzelmük fejletlensége, vagy hiánya okozza, hogy egy csomó, izléstelen bécsi képeslap is özönli el az országot: a *Wiener Witzblatt*, a *Humoristische Blätter*, *Der Floh*, *Wiener Caricaturen* stb., a melyek a sületlen fiaker-élczeik közt gyakran a magyarokra is dobnak egy-egy hatfontos gorombaságot, vagy gyalázkodást. Talán tesszik ez ama szomorú alakoknak?

Örülnek talán az olyasminnek, mint a *Leipziger Illustrierte Zeitung* legújabb számában közölt sasvári kastély képe alatt levő szöveg, a mely az őszi király-gyakorlatot megteszi *osztrák őszi hadgyakorlatnak*; *Sasvárt* pedig *Maria-Slossburg*-nak, a hol az *osztrák császár* lakott? Pedig ez is osztrák tudósítás műve?

Ellenben a város bérházában levő kávéház vendégei egy félév óta sürgetik többek közt a *Független Magyarország*-ot és a *Kakas Márton*-t, de a kávékés nem ismeri kötelességének, hogy vendégei számára járassa e lapokat, mert jól tudja, hogy a magyar közönség oly jámbor, hogy eszébe sem jut a bojkottálás. Pedig ha csak egy héttig kimaradna is a kávéházból, a kávékés rögtön tudatára ébredne kötelességének. De hát ez a közönség gyámoltalan és képtelen még erre is, mint általában minden jóra-való, jogos és erélyes sóvinizmusra.

A Kossuth-ünnep napján írta meg Tóth Béla a Pesti Hirlapban, hogy a nemzeti zászlónak idő előtt való kitűzése és az ünnepnap után napokig, néha hetekig ottfejtése olyan lomposág, a mely egyértelmű a nemzeti jelvény kevésre becsülésével.

És nálunk mégis már harmadnapja látjuk igen sok házon, hogy a kitűzött nemzeti zászló a háztetőn tépődik-rongyolódik.

Mi nem akarjuk hinni, hogy a nemzet jelvényt oly kevésre becsülnék tulajdonosaik. Kérjük tehát őket, vegyék be azt és óvják, őrizzék, becsüljék meg. Ezután pedig csak az ünnepély napján tartsák kitűzve, a mint az józanész szerint dukál. Mert (különben azt hiszi a hozzánk vetődő idegen, hogy mi pl. most képviseléválasztás előtt állunk.

Válasz Golez Julián urnak.

Abba a tollharczba, melyet a Lévay-kör eszméjének felbukkanása alkalmából folytattam, jónak látta beleszólani Buthy ur szellemes kebelbarátja, *Golez Julián* ur is. Tártyi vitába ezuttal nem bocsátkozom, annál inkább nem, mert állításaimat megdöntve nem látom. A személyi vonatkozású részeket azonban szó nélkül hagyom nem lehet, miért is kénytelen vagyok a vita elejtett fonalát még egyszer fölvenni.

Miként tudjuk, Buthy ur a Lévay-körrel szóló első cikkét névtelenül, az enyémre adott másodikát saját neve alatt tette közzé. Ő tehát nem érte be azzal, hogy érvek ellen érveket sorakoztasson, hanem *saját állításai mellett saját egyéniségének súlyát is latba vette*. Ennek alapján én jogot nyertem arra, hogy a tisztesség és tárgyilagosság határai között róla is szólhassak; róla, ki a másokat, *sőt egy egész egyület működését lekicsinylőleg* lehozni merészelt. Mert ki Jupiter hangján, a hetedik égből dörög le a közönséges halandókra, csak nem kívánhatja, hogy őt „*hosszám ne érj virág*“-nak tekintsek? Vivási kodexekben legelső szabály, hogy a fegyvernemek és a vágások egyenlők legyenek s mi e szabály ellen e vita folyamán egy hajszálnyira sem tértünk el.

Ídézze Golez ur, hogy miben és hol sértetem Buthy urat, avagy másokat? Mit mondtam én róla? Azt, hogy az ő szárnya sem éri el a horizont, hogy kiválósága őt nem jogosítja fel az együlettel szemben e lehozó hang használatára, hogy ő is közönséges halandó és nem lángész. Foglaltatik-é ezekben sértés Buthy urra? *Igen, ha magát irodalmi kiválóságnak tekintti*. Nagyon sajnálnám, ha annyira beteges volna az ambíciója, hogy ilyenekkel önmagát meggyanusítani merészelné.

Cikkemnek azonban mégis volt valami hatása, mert B. ur, ki a Lévay-kör megalakításának szükségét *az irodalmi szakosztály meddőségével* indokolta meg, ki eddig hirdette, hogy az egyület vezetői *hijával vannak* ennek, annak, *hiányzik belőlük a kellő érzék és minden felolvasáson végig vonult* a száraz tanitani vágyó modor stb. most egyszerre más hurokat penget és kegyes concessiókat is tenni, nevezetesen elismeri, hogy *„vannak az együletben idealizmussal telt, magas műveltségű férfiak és voltak élvezetes, tanulmányos felolvasások is.*“ Lám, lám, csak ennyit akartam védelmemmel kicsikarni és célt értem.

Buthy ur a második cikkében, Golez ur pedig heti szellemeskedéseiben szerénytelenséggel vádol engemet. No hát ezt is meg kellett érnem. Sohasem hittem, hogy valaha ilyen is vessenek a szememre. Azt értheti méltán a szerénytelenség vádja, a ki magát képzeletben mások fölé helyezve, merészen itelkezik, ez pedig nem én valék. Dicselkedni nekem a szürke, hétköznapi tehetségnek nem szokásom. A legteljesebben egy véleményen vagyok tehát Buthy urral, hogy a halhatatlanság számára nem értem meg, s azt a keveset, mit elérnem sikerült, nem tehetségem kiválóságának, hanem annak a *hangya szorgalomnak* köszönhetem, melylyel isten adta nagyon is hétköznapi tehetségemet műveltem. Nincs jogom dicsékvésre se szóval, se tettel s nem is tettem soha. Van ebből a fajtából nélkülem is elég. Hisz ha akkorák volnának szép hazánkban az emberek, mekkorának magukat képzelik, hazánk volna a lángelmék igazi eldorádója.

Azzal azonban mégis tartozom állásom tisztességének, hogy magamat a hétköznapi-ság színvonala alá huzatni Golez ur által ne engedjem, mert habár a dicsvágy nem ágaskodik is bennem, de azért van *önérzelem*. Megkísértem tehát megbizonyítani, hogy tehetségem és működésem az önképzőkörök színvonalát valamivel mégis meghaladja.

Szabadjon hát nekem védelem céljából hivatkoznom arra, hogy a Magy. kir. Természettudományi társulat önálló kutatások végzésével bizott meg s készített munkámat (A persányi hegység másodkori emptív közetei.) elfogadta és ki is adta. Több önálló geolo-

giai dolgozatomban jelent meg a Földtani Közlönyben, melyeknek eredményeit nemrég elhalt világhírű tudósunk, Dr. Szabó József egyetemi tanár, Geológiai nagy kézi könyvében több helyen idézi. S ha Golcz urnak a honiak nem elég nagyok, hivatkozom a petrográfiai tudományok legnagyobb élő tekintélyére Hermann Rosenbuschra, ki korszakalkotó munkájában (Mikroskopische Phiriografie der petrographisch wichtigen Gesteine, II. kötet. Második kiadás) az én „önképzőköri” dolgaimat, mint forrásmunkát többször idézi s azokra nem egy helyen hivatkozik is. Tudományos Akadémiánk megbízásából most dolgozom Borsodmegye növény földrajzán és floráján, pedig önképzőköri tudás ide is aligha elegendő. Ezek után azt hiszem, Golcz ur lesújtó kritikája felett napirendre térhetek. Az olvasót pedig arra kérem, ne ítéljen szerénytelennek, a miért ezekkel előhozakodtam. A vitakozási módor, mely mindenben méltó a Golcz ur szokott szellemeskedéséhez, kényszerített erre.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hírek.** Zelenka Pál ág. ev. püspök Várgédéről, a hol az újonnan épült ág. ev. templomot ünnepélyesen fölavatta, hétfőn délben hazaérkezett. **Jablánszky Sándor** cs. és kir. altábornagy, a m. kir. csendőrség főfelügyelője hétfőn városunkban időzött. **Gyulai Pál** főrendiházi tag tíz napi itt tartózkodás után, mely idő alatt Lévy József vendége volt vasárnap a fővárosba utazott

— **Halálozás.** A felső-borsodi ev. ref. egyházmegye lelkészi karának mély gyásza és nagy vesztesége van. A lelkészi karnak egyik érdemes, veterán tagja: **Tóth Miklós** bánfalvai lelkész hétfőn reggel hosszas szenvedés után meghalt. Temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe. Kóporsóját az egyházmegye papjai és tanítói, valamint mély gyászborult családja és a pásztorát elvesztett hívek nagy serege állották körül. Nyugodjék békében!

— **Miskolcziak a soproni kongresszuson.** A Soyronban tartott kereskedelmi kongresszuson városunkból megjelent férfiak nagyon figyelemre méltó és fontos szerepet töltek be. **Radvány István** kamarai elnököt a kongresszus társelnökének választották meg. Az Ausztriával kötendő vámszerződés kérdése ügyében **Szentpály István** kamarai titkár oly nagyhatású beszédet mondott, hogy az elődó javaslat mellőzésével az ő javaslatát fogadták el az önálló vámterület létesítése mellett. **Sugár Ignác** kamarai h. titkár a fogasztási szövetkezetek ügyét adta elő nagyhatású beszéd kíséretében. Javaslatait a kongresszus elfogadta. Örömmel és megelégedéssel vesszük tudomásul derék potgártársainknak idegen városban való szereplését. Ez Miskolcz városának csak előnyére és dicsőségére szolgál.

— **Miskolczi urleány irodalmi diadala.** Nagy örömmel értesültünk, hogy a „Magyar Hírlap” irodalmi pályázatán a harmadik díjat **Farkas Klára** miskolczi urleány nyerte el „Kossuth” jelligéjű művével, melyben hazánk dicső apostolának: Kossuth Lajosnak jellemrajzát írta meg. **Farkas Klára** Losonczy Farkas Gusztáv nyugalmazott megyei árvaszerzői elnöknek, közéletünk tiszteltreméltó tagjának nagyműveltségű és kiváló tehetségű leánya, a ki álnév alatt irt dolgozataival a fővárosi lapokban már eddig is feltűnést keltett. Az elért sikerhez és diadalhoz mi is őszintén gratulálunk.

— **Helyettesítés és kinevezés.** Báró Vay Elemér főispán a nyugalomba vonult **Molnár Bertalan** főjegyző helyére **Buthy Lajos** központi főszolgabíró hívtá be helyettesül. **Buthy Lajos** főszolgabíró helyét — helyettesi minőségben **Nagy Imre** tb. főszolgabíróval töltötte be. Végül **Maklár Dezsőt** közigazgatási gyakornokká nevezte ki.

— **Zenebizottsági ülés.** Miskolcz város zeneiskolai bizottsága **Porcs János** elnöklete alatt szombaton délután 3 órakor ülést tartott, melynek egyetlen tárgya egyik tanári állásnak betöltése volt. Miután a kihirdetett pályázat eredménytelen maradt, a zeneiskolai bizottság a jelen tanévre helyettes tanárnak **Lányi Lajosné** urnőt, a bécsi zeneakadémiában oklevelet nyert zongoratanárnőt kérte fel, akinek művészi zongora játékában a közönség a zeneiskola múlt évi hangversenyén gyönyörködhetett. **Lányi Lajosné** urnő a zeneiskolai bizottság meghívását elfogadván, állását e héten elfoglalja.

— **A városház szarkája lépre került.** Pallaghy Béla h. polgármester már rég idő óta tapasztalta, hogy asztalfiókjából a pénzt valaki dézsmálja. De hogy ki a tolvaj, arra sehogysem tudtak rájönni. Annyit azonban gyanítottak, hogy a ragadós kezű tolvaj nem lehet idegen, sőt azok közül valónak kell lennie, a kik a fiókhoz közel állanak. A polgármester több ízben csaléket is vetett, de nem használt, a tolvaj szarka azt is úgy elemelte, hogy hirmondója sem maradt. És a pénz időnként mindig és rendszeresen fogyott, s a tolvajnak semmi nyoma. De hát addig jár a korszó a kutra, míg egyszer aztán eltörlik. A városház szarkája is addig-addig dézsmálgatta a polgármester pénzét, míg egyszer csak lépen ragadt. Tegnapelőtt, hétfőn délután történt meg a szomorú eset, még pedig a következőképen: Pallaghy Béla h. polgármester ugyanis föltette magában, hogy bármennyi időbe kerül is, de egyszer már kibőjtöli a tolvajt. Miután úgy vette észre, hogy a lopások rendszerint déli 12 és 2 óra között történnek, tegnapelőtt elhatározta, hogy nem megy haza ebédelni, hanem magához veszi a hajduját s vele együtt átmegy a hivatalos szobájával átellenben lévő közigazgatási kiadóra s ott lesbe állanak. Unalmasan telt az idő. A tisztviselők mind hazamentek, csak ők ketten maradtak ott az őrségen. Rágyujtottak pipára és várakoztak. Egyszer csak egy 1 óra tájban **Stern Dezső** városi díjnok megjelent a folyosón. Nagy vigyázattal elment a Pallaghy hivatalos szobájának ablaka előtt s azután megpróbálta, vajjon nyitva van-e az előszoba ajtaja. Persze, hogy nyitva volt. Bement és maga után húzta az ajtót. Ekkor a h. polgármester intézésére egy szintén figyelő rendőr utána ment. Ment maga Pallaghy, is a hajdu is, kevés idő múlva ott termelt **Horváth Károly** alkapitány is, és bizony bizonymegcsipték Stern urat. Az első pillanatban nagy felháborodással tiltakozott a vád ellen, de nemsokára töredelmesen beismerte, hogy bizony ő volt tolvaj, több száz koronára megy az az összeg, melyet időnként elemelt; de hát mit tehet ő róla, mikor olyan sok pénz kellett neki kártyára, kávéházi multságokra és ledér leányokra. A díjnoki fizetésből nem telt. Onnan vette tehát a pénzt, a hol volt. A könnyelmű fiatalembert azonnal letartóztatták s tegnap átadták a kir. ügyésszégnek.

— **Öngyilkosság.** Ismét egy öngyilkossági esetről kell beszámolnunk. **Farkas József** egyévi önkéntes pönteken éjjel együtt mulatott egy önkéntes társával. Miután sorra jártak az éjjeli kávékázak, 2 óra tájban elváltak egymástól. Farkas ekkor elment özvegy anyjának Hunyady-utca 38. sz. alatt levő lakására és ott magához véve kis bulldog revolverét, kertjök lugasába vonult, a hol fél 3 órakor föbelötte magát és meghalt. Temetése vasárnap délután volt a katonai kórházból.

— **Magyar név.** A belügyminiszter megegedte, hogy **Schransz Lajos** miskolczi lakos „Seper“-re, továbbá **Pusster Lajos** ugyancsak miskolczi lakos „Pusztai“-ra megmagyarosíthassák vezetéknevüket.

— **Pénztézet Sajó Szentpéteren.** A Sajó-Szentpéteri takarékpénztár alakuló közgyűlését vasárnap délután tartottak meg. Közfelkiáltás útján egyhangulag megválasztották: Elnöknek **Losonczy Jenő** földbirtokos. Vezérigazgatónak **Bródy Miksa** nagykereskedő. Titkár és ügyésznek dr. **Mezei Mór** ügyvéd. Igazgatósági tagoknak: **Czinner Jakab** nagykereskedő és birtokos, **Antony János** földbirtokos és városi pénztárnok, **Neuman Adolf** (Miskolcz) biztosítási főügynök, **Vadász Pál** ev. ref. esperes, **Michna Imre** gyógyszerész, dr. **Róna József** járásorvos. Igazgatósági póttagoknak: **Kolosy Sándor** bányagondnok, **Königstein Adolf** kereskedő, **Mogyorossy Simon** kereskedő. Felügyelő bizottsági tagoknak: **Molnár László** városi aljegyző, **Weltner Mór** (Miskolcz) takarékpénztári főkönyvelő **Braun Vilmos** kereskedő, **Grosz Lipót** kereskedő és birtokos (Ózd). Felügyelő bizottsági póttagoknak: **Hartman József** terménykereskedő, **Perstyánszky Ferencz** bányapénztárnok.

— **Fegyházban kötött harisnyákat és más divatáru cikkekét** legőzélsebb **Braunfeld Sándor** áruházában beszerezni, a menyenyiben ez az egyedüli üzlet, hol a legszorosabb **szabott ár** minden egyes cikkben láthatóvá van téve és a túlfizetés ki van zárva.

Dunky fivérek

os. és kir. udvari fényképészeknél

MISKOLCZ, Városháztér 20. sz.

művészi kivitelű

fényképek és foto-emailok készülnek. Műkedvelők részére friss **vegy-szerek és száraz lemezek** kaphatók.

A t. hölgyközönség figyelmébe!

Van szerencsém a t. hölgyközönségnek becses tudomására adni, hogy bécsi bevásárlási utamból visszaérkezve, mellyel fogva közvetlen **a színház mellett levő, újonnan berendezett**

női divatáru-üzletemben

a legfokozottabb igényeket is kielégítő, a legújabb divatu **őszi és téli kalapok** dus választékban már me tekinthetők s lehetőleg jutányos árak mellett kaphatók.

A nagyérdemű hölgyközönség szives pártfogását kérve vagyok

tisztelettel

Kenyeressy Boriska.

Gyermekeknek és felnőtteknek

a hasmenést gyorsan és biztosan megszünteti a

Sztraka-féle tannincsokoládé

Egy drb 40 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban

XXXXXXXX Lombfűrész fa és minták. XXXXXXX

Jelentés!

A már beállott **vadász-idényre** ajánlom dusan felszerelt raktáramat jól belőtt **vadász-fegyverek, töltények, vadász-czikkek és löszerekből.**

A közelgő szüret-idényre nagy választék különféle **tűzijátékokban** ugymin: magasan szálló csillagszóró röppentyűk, álló és forgó napok, római gyertyák, kézi durranók, bombák, mozsár-ágyuk magnésium és bengál fáklyák, fegyver-röppentyűk stb. **Angol spárga taposó zsákok, borsajtó-gépek.**

Téli idényre ajánlom eperjesi cserép-kályha bizományi raktáramat, továbbá friedlandi öntöttvas, valamint zománczozott **köpeny-kályháimat.**

Fűtő-köszénre megrendelések elfogadtatnak. Levélilegi megrendelések postafordultával eszközöltetnek.

Tisztelettel

Merkl Gyula vas- és fegyverkereskedése Miskolcz.

XXXXXXXX Villanycsengők és alkatrészek. XXXXXXX

Lőpor és patronok.

Fegyverek és revolverek.

**Elsőrendű, új
gönczi
BOROS HORDÓK**

— kaphatók —

Stamberger Bernátnál

Széchenyi-utca 98. szám.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban!

Egyéves önkéntesi egyenruhák

legelegánsabb szabással, legjobb minőségben, jutányos árban, részletfizetés mellett is **saját műhelyünkben** egyedül nálunk készíttetnek el.

Helyben szolgálatban levők részére a nálunk felszerelt egyenruházatok javításait díjtalanul eszközöljük.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve és ingyen.

KOKÁLY TAMÁS ÉS FIA tisztii egyenruházati intézet
Miskolcz, Széchenyi-u. 60.

Nagy alkalmi vásár

Óriási választék.

6 pár fegyházban kötött férfi harisnya 85 kr.

Jó mosó Barchet.
szép minták 18, 22, 30 kr.

Francia mosó Flanel,
méterje 20 kr., nagy választékban, valamennyi kiválóan szép mintákban, legjobb minőségben, gyönyörű kivitel.

Duplaszéles angol gyapjukelme, méterje 45 kr.

120 cm. sz. divatszövetek,
méterje 45, 62, 76 kr.

Duplasz. brünni női posztó,
méterje 32 kr.

120 cm. sz. brünni gyapju női posztó, (Damentuch) méterje 60-90 kr.

02 cm. széles fekete gyapju kelme,
méterje 56, 68, 85, 110 kr.

Damaszt (kamuka) asztalkészletek nagy választékban.

Angol kosztümkelmék,
gyönyörű kivitelben mtrje 85, 120, 140 kr.

Vásznak (magyar gyártmány),
1 vég 30 rőf ereas vászon 3.50 kr.
1 vég 30 rőfös magyar vászon 4.80.

Zsebkendő, 12 drb. 80 kr.
battist, 1.60 kr.

Futószőnyegek,
nagyon szép kivitelben 65 cm. szélességben 25, 32, 40, 50 s feljebb.
90 cm. szélesség 52, 65, 75, 110.

Brüsszel, Tapesztrii és nyírott szőnyegek jó minőségben és szép mintákban.

Szobaszőnyegek,
2.80, 6.80, 9-25 frt és feljebb.

Csipkefüggönyök,
100 cméterszéles, méterenként 22, 28, 30, 38, 42, 50, 60, 65 kr.
120 cm. széles mtrként 70.85, 1.20

Szövetfüggönyök,
1 ablakra 1.60, 2.—, 3.—, 3.50.

Saját készítményű paplanok, matraczok.

Női, férfi és gyermek-ruhaneműek gyári raktára. Francia pique, zefiir, batiszt és selyem ingek nagy választékban.

Fekete és színes patent gyermek-harisnyák.
20 krtól feljebb, szintartók.

Férfi vagy női meleg Jäger ingek drbja 62

Férfi vagy női meleg **Jäger nadrág** darabja 62 kr. Gyermek Jäger-öltönyök és trico-ruhácskák nagy választékban.

Ing-blowsok, miderek, keytyúk, női és férfi nyak-kendők, harisnyák, csipke, szalag, selyem disz-zsinór aplikáció és mindenféle szabókellékek legolcsóbb árakban kaphatók.

6 pár fegyházban kötött férfi harisnya 85 kr.

Amerikai Áruház

Telefon 145. Városház-tér 28. Miskolcz (Breuer-palota.) Telefon 145.

Vidéki rendelvények legnagyobb figyelemmel eszközöltetnek.

Nyomatott Szelenyi és Társa könyvnyomdájában. Miskolczon